

PODEM FER LES DEIXALLERIES MÉS SEGURES?

AQUEST CONJUNT DE FITXES SÓN UNA BREU GUIA DELS RISCOS I DE LES MESURES PREVENTIVES DE SEGURETAT LABORAL QUE CAL TENIR PRESENTS A LES DEIXALLERIES.

Detectar els principals riscos d'una deixalleria permetrà dissenyar-ne un pla de prevenció específic que reculli les mesures preventives que caldrà adoptar-hi.

A continuació es relacionen els principals riscos associats a les deixalleries, agrupats en quatre categories (**podeu accedir a cadascuna de les fitxes pitjant sobre el text**):

RISCOS RELACIONATS AMB ELS VEHICLES I LA MAQUINÀRIA

- Atrapament per o entre objectes
- Atrapaments per bolcada de màquines i vehicles
- Atropellaments o cops per vehicles
- Caiguda d'objectes
- Contactes elèctrics

RISCOS D'HIGIENE LABORAL, ORDRE I NETEJA

- Cops i talls per objectes o eines
- Projecció de fragments o partícules
- Danys provocats per éssers vius
- Sobreesforços
- Trepitjades sobre objectes

RISCOS D'EXPOSICIÓ

- Exposició a temperatures extremes (disconfort tèrmic)
- Exposició a agents químics i substàncies perilloses
- Exposició a soroll

RISCOS DE CAIGUDES

- Caiguda de persones a diferent nivell
- Caiguda de persones al mateix nivell

A les fitxes s'indiquen, per a cada risc, les causes i les mesures preventives respectives. Cal tenir en compte que els riscos poden ser diferents en funció de les característiques específiques i el disseny de cada deixalleria. Pel que fa referència a les mesures preventives proposades, cal considerar que poden tenir caràcter operacional, de disseny o bé fer referència a l'ordenació de la instal·lació i, per tant, l'aplicabilitat de cada mesura serà diferent en cada cas.

RISCOS RELACIONATS AMB ELS VEHICLES I LA MAQUINÀRIA

ATRAPAMENT PER O ENTRE OBJECTES

Causas:

Bolcada de vehicles, caiguda de caixes, contenidors o autocompactadors en operacions de càrrega i descàrrega, abocament de residus i operacions de premsat.

Mesures preventives:

- Prohibició d'aproximació a vehicles en descàrrega.
- Informació sobre les distàncies de seguretat entre vehicles.
- Procediment de coordinació preventiva de les diferents activitats que es realitzen a l'equipament.

ATRAPAMENTS PER BOLCADA DE MÀQUINES I VEHICLES

Causas:

Excés de velocitat a l'operació d'abocament.

Mesures preventives:

- Disposar d'un protocol de manteniment dels vehicles propis de la instal·lació que garanteixi el seu correcte estat.
- Senyalització del risc de bolcada.

ATROPELLAMENTS O COPS PER VEHICLES

Causas:

Circulació constant de vehicles rodats: camions, cotxes i maquinària rodant.

Mesures preventives:

- Obligatorietat d'utilització en tot moment de roba d'alta visibilitat i d'estar permanentment atents a les circumstàncies del trànsit de la deixalleria.
- Prohibició d'acostar-se als vehicles durant les operacions de càrrega i descàrrega, així com de beure alcohol o ingerir qualsevol substància que disminueixi o limiti el nivell d'atenció.
- Informar els transportistes i els usuaris que han d'estar el mínim temps possible fora dels vehicles, i que no s'han d'allunyar d'aquests.

- Habilitació de zones de pas per a vianants, clarament delimitades i senyalitzades.

- Limitació de la velocitat a l'interior del recinte (es recomana 10 km/h).

CAIGUDA D'OBJECTES

Causas:

Caiguda d'objectes des de la cullera, pala o "pop" carregador.

Mesures preventives:

- Prohibició d'aproximació a la maquinària que estigui realitzant operacions de càrrega o descàrrega.
- Prohibició de fer operacions de descàrrega quan s'estan realitzant tasques de manteniment i neteja en el mateix contenidor (coordinació de treballs de manteniment i abocament).

CONTACTES ELÈCTRICS

Causas:

Manipulació de quadres elèctrics. Contactes durant reparacions elèctriques i en operacions de manteniment. Contactes per manipulació d'equips, màquines o quadres sense haver tallat prèviament la corrent elèctrica.

Mesures preventives:

- La instal·lació elèctrica de la deixalleria i dels equips ha de complir amb el Reglament Elèctric de Baixa Tensió (REBT), i cal realitzar les revisions periòdiques corresponents.
- Les parts actives de la instal·lació han d'estar recobertes amb materials aïllants.
- Les operacions de reparació i manteniment de la instal·lació elèctrica només podran ser efectuades per personal autoritzat.
- Aplicació de procediments de desconnexió de la xarxa durant les operacions de manteniment i neteja de les instal·lacions elèctriques.

RISCOS D'HIGIENE LABORAL, ORDRE I NETEJA

COPS I TALLS PER OBJECTES O EINES

Causas:

Cops amb les portes de les caixes o contenidors dels vehicles de transport de residus, talls i cops en la manipulació de residus o objectes mal ubicats, contacte amb restes de residus presents a la premsa. Utilització d'eines inadequades, inapropiades o deteriorades durant les operacions de manteniment i neteja.

Mesures preventives:

- Obligatorietat d'utilitzar guants de protecció contra talls i perforacions.
- Neteja de les zones de treball abans de realitzar tasques de manteniment.
- Establir distàncies de seguretat que no permetin l'aproximació de vehicles quan s'estan realitzant les operacions de manipulació i descàrrega.
- Senyalització i protecció de tots els sortints, les cantonades i els elements potencialment causants de cops i talls que estiguin a una alçada inferior als 2,5 m.
- Senyalització de les vies de pas i abalisament adequat de les zones a les quals no és necessari accedir.

PROJECCIÓ DE FRAGMENTS O PARTÍCULES

Causas:

Fragmentacions i projeccions de partícules en les operacions de descàrrega de residus, així com la projecció de partícules degudes a determinades tasques de manteniment i netejar, com pot ser la utilització d'aigua a pressió.

Mesures preventives:

- Prohibició d'aproximació durant la descàrrega.
- Instal·lació de fonts per netejar els ulls a les zones de risc.

DANYS PROVOCATS PER ÉSSERS VIUS

Causas:

Presència de rosegadors i/o insectes.

Mesures preventives:

- Establiment d'un protocol de neteja periòdica de la deixalleria i de comunicació del risc a causa de la detecció de rosegadors i/o insectes.
- Realització de campanyes de prevenció periòdiques encaminades a evitar l'aparició de plagues de rosegadors i d'insectes.

SOBREESFORÇOS

Causas:

Operacions d'obertura de portes durant les tasques de descàrrega i càrrega de vehicles, manipulació incorrecta de residus a la zona d'abocament. Adopció de postures incorrectes durant la conducció de les pales carregadores, en el control de la premsa (màquina compactadora) i en les operacions de neteja i manteniment.

Mesures preventives:

- Mantenir en bon estat els sistemes d'obertura i tancament de les caixes, contenidors i autocompactadores.
- No manipular càrregues unitàries manualment i, com a norma general, superiors a 25 kg. en el cas dels homes i de 15 kg. en el cas de les dones.

TREPITJADES SOBRE OBJECTES

Causas:

Presència de residus tallants i punxants en els contenidors. Trepitjades durant les operacions de manteniment per la presència de restes de residus tallants o punxants a la màquina compactadora.

Mesures preventives:

- Obligació d'utilitzar calçat de seguretat amb sola antilliscant per part dels treballadors.
- Prohibició de caminar directament sobre els residus.

RISCOS D'EXPOSICIÓ

EXPOSICIÓ A TEMPERATURES EXTREMES (DISCONFORT TÈRMIC)

Causes:

Exposició a temperatures molt elevades o molt baixes, a la radiació solar directa, a la humitat i als corrents d'aire.

Mesures preventives:

- Utilitzar roba adequada per l'època de l'any: protegir especialment les extremitats quan faci fred i el cap quan faci calor.
- A l'estiu, cal beure molta aigua per evitar la deshidratació i, a l'hivern, augmentar la ingesta de begudes calentes, infusions o brous, que ajuden a recuperar la pèrdua de calor.
- Intentar mantenir la temperatura de l'oficina entre 23 i 26 °C a l'estiu, i entre els 20 i 24 °C a l'hivern.

EXPOSICIÓ A AGENTS QUÍMICS I SUBSTÀNCIES PERILLOSES

Causes:

Activitats de neteja i manteniment. Generació de pols en operacions de descàrrega. Presència no desitjada de productes químics en els residus.

Mesures preventives:

- Establir un sistema de identificació de la perillositat dels productes químics. Assegurar una correcta classificació, etiquetat i emmagatzematge.
- Evitar el transvasament de productes químics.
- Prohibició d'entrar en contacte directe amb els residus.
- Controlar regularment els residus emmagatzemats per evitar possibles vessaments.
- Netejar immediatament qualsevol vessament accidental. En cas de vessament, reduir al mínim les superfícies d'evaporació dels productes químics.
- Mantenir sempre tapats i etiquetats els recipients que contenen residus especials i productes químics.

EXPOSICIÓ A SOROLL

Causes:

Circulació de camions. Utilització de maquinària. Caiguda brusca de residus al contenidor.

Mesures preventives:

- Avaluar els riscos d'exposició al soroll de la planta i, en funció dels resultats obtinguts, establir les mesures de prevenció i protecció necessàries.
- Utilització de proteccions auditives per als treballadors.
- Adquisició d'equips menys sorollosos.

RISCOS DE CAIGUDES

CAIGUDA DE PERSONES A DIFERENT NIVELL

Causes:

Caigudes a l'entrar o sortir dels vehicles, caigudes als contenidors, caigudes d'escapes.

Mesures preventives:

Vehicles:

- Informar els transportistes i els usuaris sobre com pujar i baixar dels vehicles amb graons d'accés: sempre de cara a la cabina, evitant salts i moviments bruscos, prohibint-ne l'accés per les rodes, les cobertes, les cadenes o els parafangs.
- Prohibir l'accés als vehicles quan estan en moviment.
- Obligació d'utilitzar calçat de seguretat amb sola antilliscant per part dels treballadors de la deixalleria.

Abocament a contenidor:

- Instal·lació d'una vorada (30 cm d'alçada) a la vora de la fosa, clarament senyalitzada.
- Protecció de la fosa dels contenidors de gran volum mitjançant una barana perimetral homologada (90 cm) quan no s'efectua una descàrrega de residus.

- Senyalitzar el risc de caiguda a diferent nivell.

Operacions de manteniment i neteja:

- Disponibilitat de procediments específics per a les operacions que impliquen l'execució de treballs d'alçada.
- Obligació d'utilitzar arnes o cinturó de seguretat ancorat en un punt segur sempre que es realitzin treballs a alçades superiors a 3,5 m.

CAIGUDA DE PERSONES AL MATEIX NIVELL

Causes:

Ensopegades i relliscades per manca d'ordre i neteja.

Mesures preventives:

- Establiment de vies específiques per a la circulació de vianants, les quals s'han de mantenir netes i lliures d'obstacles.
- Prohibició de caminar directament sobre els residus.
- Obligació d'utilitzar calçat de seguretat amb sola antilliscant per part dels treballadors de la deixalleria.

RECOMANACIONS GENERALS

- Utilitzar l'Equip de Protecció Individual (EPI) adequat per a cada risc.
- Evitar el contacte directe amb els residus.
- Prohibir la ingesta d'aliments o begudes a les zones on s'emmagatzemen residus especials.
- Prohibir fumar en tot el recinte i especialment a la zona de residus especials.
- Fer formació pels treballadors sobre prevenció de riscos, treballs en alçada, manipulació d'equips, càrregues, substàncies químiques i residus.
- Realitzar les operacions de càrrega dels materials als vehicles de transport fora dels horaris d'atenció al públic, sobretot quan l'operació comporti el moviment de contenidors de gran volum.
- Emmagatzemar els diferents residus especials d'acord amb els grups establerts, evitant incompatibilitats i altres situacions perilloses que puguin incrementar el risc, com per exemple emmagatzemar els residus a més de 170 cm d'alçada per evitar la caiguda a diferent nivell.
- Evitar o reduir la utilització de productes tòxics i nocius per a la neteja i el manteniment de la deixalleria.
- Tenir a mà els telèfons d'emergències, 112, i d'urgències mèdiques, 061, així com el telèfon del coordinador d'emergències de l'empresa i/o de l'ajuntament.
- Disposar de farmaciola.

En aquest document no es contempla el risc d'incendi perquè està subjecte a normativa específica, però cal destacar que és un risc especialment significatiu a la zona de residus especials.

ALGUNS RECURSOS D'INTERÈS

- Norma tècnica de deixalleries
- Guia de gestió de deixalleries
- NTP 717: Gestión y tratamiento de residuos urbanos. Riesgos laborales en centros de transferencia
- NTP 359: Seguridad en el laboratorio: gestión de residuos tóxicos y peligrosos en pequeñas cantidades
- NTP 480: La gestión de los residuos peligrosos en los laboratorios universitarios i de investigación